

Hösten 2021

Utbildningsprogram

Transkulturellt Centrum

Alla
utbildningar
är digitala

Transkulturellt Centrum är ett kunskapscenter inom Region Stockholm. Vi stöttar personal inom hälso-, sjuk- och tandvård som möter människor med migrationsbakgrund. Det gör vi genom utbildningar i olika former, rådgivning, handledning, konsultationer och nätverksträffar.

Vi vänder oss till alla som arbetar inom Region Stockholm eller upphandlade vårdverksamheter.

Dessutom har vi ett folkhälsouppdrag. Målgruppen är nyanlända och andra personer med migrationsbakgrund, som vi erbjuder:

- Hälsokommunikation – föreläsningar om hälsa och levnadsvanor.
- Hälsöfrämjande insatser till barnfamiljer för att minska övervikt.
- Hälsainformation i områden med lägre vaccinationsgrad.

Vi finns på Solnavägen 4, 113 65 Stockholm.

Läs mer och anmäl dig på transkulturelltcentrum.se

Utbildningsprogrammet utökas under terminens gång
– håll dig uppdaterad på vår webbplats.

Nivån för varje utbildning markeras:

Bas = inga förkunskaper krävs.

Fördjupande = viss förkunskap krävs.

Avancerad = för erfarna kliniker inom ämnet.

Hör av dig om du har frågor:
mejla tc@sl.se eller ring 08-123 486 80.

Innehåll

Utbildningar	4
Vårt folkhälsouppdrag	15
Webbutbildningar	18
Översikt utbildningar och nätverk	20
Nätverksträffar	22
Råd och stöd	25
Kompetensutveckling på arbetet	26
Metodutveckling på arbetet	27
Hälsokommunikation till nyanlända och andra migranter	28
Kultur- och språkanpassade hälsofrämjande insatser till barnfamiljer	29
Hälsoinformation om covid-19-vaccinering	30
Ladda ner eller beställ material från vår webbplats	31

Med tanke på hur pandemin kan påverka arbetssituationen i vården har vi extra förståelse för sena återbud till våra utbildningar.

Form: Luxlucid **Tryck:** DanagårdLitho **Omslagsfoto:** Frida Johansson Metso
Foto: Pixabay (sid. 5), Yanan Li (sid. 8, 9), Unsplash (sid. 11, 27),
Moa Sandström (sid. 10), Frida Johansson Metso (sid. 13)

Utbildningar

Nivå: Bas

Tid: 23 september, 21 oktober, 17 november och 8 december.

Samtliga kl 16.00–17.30

Plats: Digital plattform
meddelas senare

Sista anmälningdag:

Ingen, men föransmälan krävs
för tillgång till länk

Kostnad: Kostnadsfritt

Kontakt: mattias.strand@sl.se,
08-123 486 92

Föreläsningsserie: Rasism, vård och hälsa

Under höstens fyra webinarier fördjupar vi oss i hur rasism och diskriminering kan ta sig uttryck i hälso-, sjuk- och tandvård.

I det första webinariet får vi en introduktion till olika grundläggande synsätt på begreppen rasism och diskriminering av Anders Hellström, universitetslektor vid Malmö universitet.

Nästa gång möter vi Hannah Bradby, professor i sociologi, och Sara Hamed, tandläkare och forskarstuderande, båda vid Uppsala universitet. Tillsammans föreläser de om rasism och diskriminering av patienter i sjukvård och tandvård.

Därefter tar vi upp rasism som riktas mot vårdpersonal med Kaberi Mitra, läkarstudent och initiativtagare till läkaruppropet mot rasism i vården. Cecilia Lundmark, sjuksköterska och etisk vägledare vid Etiskt forum på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, berättar om deras rutin för att hantera kränkningar från patienter eller anhöriga.

I det avslutande webinariet lär vi oss om samband mellan rasism, diagnostik och diagnoser av Anna Bredström, universitetslektor vid Linköpings universitet.

Det här kan du förvänta dig: Ökad insikt i hur rasism och diskriminering kan yttra sig i vårdmiljön och hur det påverkar den utsatta patientens hälsa.

Målgrupp: Personal och studenter inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg, myndighetspersonal, civilsamhälle och patientorganisationer.

Nationell konferens: Rätten till hälsa och vård för alla

Under två halvdagar lyfter vi vad som behöver göras, på olika nivåer, för en mer jämlik hälsa och vård.

Samtidigt som befolkningens hälsa och livsvillkor generellt har förbättrats de senaste åren har skillnaderna mellan inrikes- och utrikesfödda ökat. Ojämligheten har blivit särskilt tydlig under pandemin då vissa grupper drabbats hårdare än andra. Många rapporter har lyft detta men mycket kunskap saknas än. På konferensen diskuterar vi det vi vet i dag, vilken kunskap som fattas och de erfarenheter vi tar med oss från pandemin.

Vi arrangerar konferensen i samarbete med Kunskapscentrum migration och hälsa i Region Skåne och Lärandecentrum migration och hälsa i Västra Götalandsregionen.

Målgrupp: Personal inom vård och omsorg, chefer, strateger, kommunala och regionala politiker samt andra som är intresserade av ämnet.

Tid: 29–30 september, båda kl 13.00–16.30

Plats: Digital plattform meddelas senare

Sista anmälningsdag: 15 september

Kostnad: Kostnadsfritt

Kontakt:

giuseppe.valeriani@sll.se,
08-123 486 78 eller
joakim.lindqvist@sll.se,
08-123 486 83

Nivå: Fördjupning

Tid: 4–6 oktober (heldagar),
14, 21 och 28 oktober samt 11,
18 och 25 november (halvdagar)
och 2 december (heldag)

Plats: Zoom

Sista anmälningsdag:

13 september

Kostnad: 7 500 kr exkl moms

Kontakt: mattias.strand@ki.se,
08-123 486 92 (kursinnehåll)
eller kristoffer.mortsjo@ki.se,
08-524 860 31 (administrativa
frågor)

Högskolekurs i transkulturell psykiatri – migration, psykisk ohälsa och trauma 7,5 hp

*Arbetar du med flyktingar och vill stödja dem till bättre hälsa?
Denna kurs ger medarbetare i kommuner, sjukvården och
på Arbetsförmedlingen tvärdisciplinär kunskap om
transkulturell psykiatri.*

Här tränas du att se samband mellan traumatiska upplevelser, migration, integration och sjukdom. Efter avslutad utbildning känner du till kulturell variation i sjukdomsuttryck och har konkreta redskap för att genomföra uppskattade och effektiva möten i mångkulturell miljö. Du har dessutom fördjupad kompetens i barns olika perspektiv på migrationsprocessen – ensamma barn, barn i familj och som anhöriga. Tortyrskadors konsekvenser för funktionsförmågan lyfts också.

Det här kan du förvänta dig: Tvärdisciplinär kunskap som ger förutsättningar för produktiva samverkande insatser för flyktingar som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden. Kunskap att använda verktyget kulturformuleringsintervjun i DSM-5. Godkänd kurs ger 7,5 hp. För delmål för ST-läkare, se vår webbplats.

Målgrupp: Alla som möter flyktingar i psykiatri och primärvård, på Arbetsförmedlingen eller i kommunen, exempelvis via socialtjänst, elevhälsa och SFI.

Anmälan och mer information: utbildning.ki.se/kursutbud-inom-uppdragsutbildning. Sök på ”transkulturell psykiatri”.

Workshop: Vård som inte kan anstå

En praktiskt inriktad workshop för dig som möter asylsökande och papperslösa, både barn och vuxna, i samband med vård, tandvård och hälsoundersökningar.

En halvdag som ger fördjupad kunskap om vad ”vård som inte kan anstå” innebär i Region Stockholm.

Genom falldiskussioner, där vi tar upp perspektiv som hemlöshet, juridisk status, missbruk, kronisk sjukdom, tandproblem och kvinnohälsa, lär du dig mer om att göra bedömningar och prioriteringar i vården. Du får tillgång till dessa fall i god innan workshopen. Medverkar gör bland annat personal från Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning, Transkulturellt Centrum och kliniskt verksamma föreläsare.

Det här kan du förvänta dig: Mer kunskap om begreppet vård som inte kan anstå. Ökad kompetens att bedöma och prioritera val av vård.

Målgrupp: Kliniskt verksam personal som i sitt arbete möter asylsökande och papperslösa, barn och unga.

Nivå: Bas

Tid: Tisdag 12 oktober
kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag: 1
oktober

Kostnad: 250 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 300 kr exkl moms

Kontakt: carin.klefbon@sll.se,
08-123 486 8

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 13 oktober
kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:
29 september

Kostnad: 300 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 500 kr exkl moms

Kontakt: mattias.strand@sll.se,
08-123 486 92

Lär dig använda kulturformuleringsintervjun i DSM-5 (KFI)

Med kulturformuleringsintervjun utforskar vi kulturella och sociala faktorer i patientmötet – ett verktyg som underlättar bedömning och vårdplanering.

KFI är skapad för psykiatrisk diagnostik men kan vara ett nyttigt hjälpmedel även för andra vårdinriktningar som vill arbeta mer patientcentrerat genom att utforska patientens sjukdomsförståelse och förväntningar. Här lär vi oss hur och varför KFI används och övar på praktisk tillämpning i en workshop. Föreläsare är docent Sofie Bäärnhelm och överläkare och med dr Mattias Strand, båda Transkulturellt Centrum.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för hur kulturella faktorer kan påverka vårdmötet. Praktisk vägledning i hur du använder KFI.

Målgrupp: Personal inom psykiatrisk eller somatisk vård.

Har du koll – på tillgång till vård för asylsökande och papperslösa?

Andra patientgrupper på dagens agenda är EU-migranter, kvotflyktingar, tredjelandsmedborgare och oförsäkrade, såväl vuxna som barn.

Utbildningen startar 4 oktober när du får tillgång till kursmaterialet som består av filmer med kommentarer från oss. Den avslutas två veckor senare med ett webinarium. Medverkar gör personal från Regions Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning.

Det här kan du förvänta dig: Ökade kunskaper om migration, asylprocessen, lagar, kassarutiner, ersättningar och fakturering.

Målgrupp: Personal i reception eller som arbetar med tidbokning och fakturahantering i en verksamhet med avtal med Region Stockholm.

Nivå: Bas

Tid: Måndag 18 oktober kl 13.00–15.00. Materialet finns tillgängligt 4–18 oktober.

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag: 11 oktober

Kostnad: Kostnadsfritt.

Kontakt: joakim.lindqvist@sll.se, 08-123 486 83 eller linnea.solden.lindstrom@sll.se, 08-123 486 76

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 27 oktober
kl 12.00–13.00

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag: 26 oktober

Kostnad: Kostnadsfritt

Kontakt: sofie.baarnhielm@sll.se,
08-123 486 79

Jon Petter Stoor

Nivå: Fördjupande

Tid: Onsdag 3 november och onsdag
10 november, båda kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag: 25 oktober

Kostnad: 700 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 850 kr exkl moms

Kontakt: mona.lindqvist@sll.se,
070-341 83 04

Pontus Strålin

Öppen föreläsning: Psykisk hälsa, självmord och suicidprevention bland samer – rapport från ett regeringsuppdrag

En föreläsning med Jon Petter Stoor, PhD, leg psykolog och förste forskningsassistent vid institutionen för epidemiologi och global hälsa, Umeå universitet.

Målgrupp: Alla som är intresserade av ämnet.

Trauma, dissociation och psykos

Vad säger forskningen om traumarelaterade psykiska problem, dissociation och psykos? Hur samverkar tillstånden? Vad förenar dem och vad skiljer dem?

Under två eftermiddagar tar du del av forskning, teoretiska perspektiv och behandlingsmetoder.

Vi inleder med Markus Heinimaa, psykiater, med dr och psykoterapeut från Åbo universitet, som presenterar aktuell forskning, teori och praktik. Pontus Strålin, psykiater, med dr och medicinskt sakkunnig på Socialstyrelsen, utvidgar därefter perspektiven inom området migration och psykos. På den andra träffen diskuterar vi tillsammans utifrån ett fiktivt fall och får också en inblick i olika sätt att uttrycka lidande.

Det här kan du förvänta dig: Ökad insikt om – och förståelse för – uttryck, samband och skillnader mellan traumarelaterade tillstånd, dissociation och psykos särskilt hos migranter. Möjlighet att reflektera kring kliniska fallbeskrivningar.

Målgrupp: Vård- och omsorgspersonal som möter migranter.

Hälsa och mänskliga rättigheter i praktiken – om den nya migrationslagstiftningen

Ett seminarium för dig som i ditt arbete möter asylsökande, papperslösa och andra migranter, både barn och vuxna.

Anna Lundberg, forskningsledare för Asylkommissionen vid Linköpings universitet, beskriver hur rättssäkerheten, synen på migranter och de mänskliga rättigheterna förändrats efter 2015.

Med en – förväntad – ny permanent migrationslagstiftning från juli 2021 ställer vi oss en rad frågor: Hur ser framtiden ut för asylsökande? Påverkar lagstiftningen deras tillgång och tillgänglighet till vård och tandvård? Berörs jag av lagen i mitt arbete?

Det här kan du förvänta dig: Ökad kunskap om vad den nya migrationslagstiftningen innebär för asylsökande, eventuella effekter för ditt arbete och vikten av samverkan mellan rättssäkerhet och mänskliga rättigheter.

Målgrupp: Alla som möter asylsökande och andra migranter i sitt arbete.

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 24 november
kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningsdag:
8 november

Kostnad: 250 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 300 kr exkl moms.

Kontakt: carin.klefbom@sll.se,
08-123 486 86

Nivå: Fördjupning

Tid: Torsdag 25 november
kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningsdag:
18 november

Kostnad: 250 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 400 kr exkl moms

Kontakt: sofie.baarnhielm@sll.se,
08-123 486 79

Vill du hålla en egen muntlig
presentation? Då behöver
vi din anmälan senast
13 november.

Mitchell Weiss

Erfarenheter av kulturformuleringsintervjun i DSM-5 (KFI)

En årlig workshop där vi utbyter erfarenheter av kulturformuleringsintervjun. Fokus i höst är hälsans sociala bestämningsfaktorer och hur de kan inkluderas i kulturformuleringsintervjun.

Utgångspunkt för workshoppen är deltagarnas egna erfarenheter och presentationer. Vi tar också del av föreläsningen “Reimagining culture, society and use of the Cultural Formulation Interview”, där Mitchell Weiss beskriver hur KFI kan utvecklas för att också inkludera sociala faktorer.

Mitchell Weiss är professor emeritus vid Swiss Tropical and Public Health Institute, Schweiz och fakultetsmedlem vid Department of Global Health and Social Medicine vid Harvard Medical School, USA. Han har en lång erfarenhet av att kombinera forskning i antropologi, epidemiologi och psykisk hälsa, särskilt i Indien men även andra medel- och låginkomstländer i Asien och södra Afrika. Hans arbete har bidragit till utvecklingen av KFI i DSM-5.

Målgrupp: Kliniker, forskare och utbildare.

Flyktingvänlig vård – vad innebär det?

En utbildning om att ge patienter med flyktbakgrund i en sårbar livssituation det bemötande och den behandling de behöver.

Under två eftermiddagar går vi igenom:

- Regelverket kring asyl- och etableringsprocessen.
- Flyktens och migrationens påverkan på hälsan.
- Kulturella aspekter av mötet med migranten i vården.
- Trauma och PTSD.
- Hur vi som vårdgivare kan bedriva en flyktingvänlig vård.

Det finns också utrymme för gemensamma reflektioner och erfarenhetsutbyte.

Det här kan du förvänta dig: Ökad kompetens att identifiera ohälsa hos patienter med flyktbakgrund. Mer kunskap att anpassa bemötande och behandling till patientens instabila levnadsförhållanden.

Målgrupp: Alla yrkesgrupper inom psykiatri och primärvård.

Nivå: Bas

Tid: 1 och 15 december, båda kl 13.00-16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningsdag: 22 november

Kostnad: Kostnadsfritt för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 250 kr exkl moms

Kontakt:

linnea.solden.lindstrom@sll.se,

08-123 486 76 eller

joakim.lindqvist@sll.se,

08-123 486 83

Nivå: Fördjupande

Tid: 9 och 16 december,
båda kl 13.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:
25 november

Kostnad: 700 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 850 kr exkl moms

Kontakt: mona.lindqvist@sll.se,
070-341 83 04

Kultur och kontext som en resilient tillgång

Under två eftermiddagar lär vi oss mer om vad som är gynnsamt i återhämtningen efter flykt och trauma. Vi betonar resiliens, meningsfulla sammanhang, tillhörighet och bärande krafter i migrantens egen kontext.

När man pratar om trauma, flykt och exil är det av naturliga skäl ofta fokus på de svåra upplevelser som patienten varit med om. Vi vill skifta perspektiv och närma oss det som bidrar till goda förutsättningar för återhämtning och utveckling. Då är resiliens ett viktigt begrepp – det vill säga vår förmåga att klara motgångar och finna mening i en ny och främmande tillvaro. Hur kan vi ur ett existentiellt perspektiv ta vara på dessa faktorer, främja resiliens genom att se migranternas kontext som en tillgång och ge stöd i en ny vardag efter flykten?

Medverkar gör Alain Topor, psykolog som forskar om sociala faktorer och relationers betydelse för uppkomsten av, och återhämtning från, allvarliga psykiska problem. Deltar gör också personer med egna erfarenheter av migration och personal från Transkulturellt Centrum.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för vad som kan gynna återhämtning, utveckling och nyorientering hos personer med erfarenhet av flykt eller migration.

Målgrupp: Vård- och omsorgspersonal som möter migranter.

Vårt folkhälsouppdrag

Hos oss får vår personal, som möter sina patienter i ett mångkulturellt samhälle, stöd och utbildning. Vi har också ett viktigt folkhälsouppdrag: Att verka för jämlik vård och hjälpa människor med migrationsbakgrund till en bättre hälsa.

Kultur- och språkpassade hälsofrämjande insatser till barnfamiljer

Övervikt och obesitas hör till regionens största folkhälsoutmaningar, där barn i socioekonomiskt utsatta områden har 2,5 gånger högre risk att utveckla obesitas än genomsnittet. I dessa områden bor många med migrationsbakgrund.

Här vägleder vi på olika språk gravida och barnfamiljer i hälsosamma levnadsvanor. Vi möter dem på barnmorskemottagningen och barnavårdscentralen.

- Varje familjs situation är unik, säger Maria Bramsgård som ansvarar för verksamheten, och vårt stöd är flexibelt för de ska få den hjälp de önskar och behöver.

I pandemitider blir det ofta via telefon, videomöten, sms och mms. Efterfrågat är annars butiksvandringar där familjerna guidas till hälsosamma inköp.

På våra matpratsgrupper på BVC får föräldrar råd och stöd vid matintroduktionen för sina bebisar. Här möts omkring 10–15 deltagare med sina barn varje månad. Vi träffar regelbundet föräldrar och barn – oftast ett 20-tal – på öppna förskolan för att prata om

hälsosamma vanor. I båda sammanhang kommunicerar vi på flera språk.

För att personalen på mottagningarna, som dagligen möter målgruppen, ska få de bästa förutsättningarna ger vi handledning i att samtala med familjerna och förmedlar verktyg som ska stötta i en hälsosam vardag.

Glädjande preliminära siffror för det antal barn som hittills utvärderats visar förbättrat BMI, nu väntar det slutliga resultatet.

- Vi är också glada för utvärderingarna där både familjer och personal uppskattar stödet, och tydliggör vikten av kultur- och språkpassning för att knyta till oss familjerna och nå fram med hälsobudskapet.

Läs mer om stödet till barnfamiljer på sidan 29.

Maria Bramsgård

Vårt folkhälsouppdrag

Hälsokommunikation till nyanlända och andra migranter

Våra hälsokommunikatörer föreläser om hälsa och levnadsvanor – på deltagarnas eget språk – på uppdrag av kommuner som beställer hälsokommunikation till sina invånare.

- Vi tror vår målgrupp har bättre förutsättningar att integreras, utbilda sig och delta i arbetslivet när de får verktyg för att ta hand om sin fysiska och psykiska hälsa, säger Haibe Hussein, ansvarig för verksamheten.

För att möta deras behov av stöd har beställarna många olika hälsoteman inom flera ämnesområden att välja bland. Populära ämnesområden är levnadsvanor och livsstil, men också migration och hälsa. Föräldraskap (ämnesområde familjehälsa) är det mest efterfrågade hälsotemat.

Under ett vanligt år träffar hälsokommunikatörerna både större och mindre grupper som får kunskap att leva mer hälsosamt. Men på grund av pandemin har de behövt ställa om.

Gruppträffarna är nu till största del digitala och webinarier en ny kanal för att på olika språk informera om covid-19 och vikten av att vaccinera sig.

- Vår ambition var 900 deltagare på våra digitala gruppträffar och webinarier innan årets slut säger Haibe, men då de aktörer vi arrangerar webinarier med har större räckvidd i sina kanaler når vi fler – hittills över 20 000 deltagare.

En annan viktig uppgift under pandemin är att bemanna en nationell telefonlinje, där målgruppen på sitt eget språk, får svar på allmänna frågor om covid-19 och vaccinering. Detsamma gäller föreläsningar, med samma ämne och till samma målgrupp, vilka nås i samverkan med kommuner och organisationer i civilsamhället.

Läs mer om hälsokommunikationen på sidan 28.

Haibe Hussein

Vårt folkhälsouppdrag

Hälsoinformation om vaccin mot covid-19

Våra – närmare 30 – hälsoinformatörer sprider kunskap om vaccinering mot covid-19 i områden där färre vaccinerar sig jämfört med genomsnittet.

På plats i bland annat Järva, Botkyrka, Skärholmen, Södertälje, Sigtuna och Huddinge träffar de nyanlända och andra personer som kan behöva hjälp att förstå myndighetsinformation.

För att möta deras behov talar hälsoinformatörerna förutom svenska minst ett språk till. Tillsammans talar de 17 olika språk – och fler kan tillkomma.

Responsen från målgruppen har varit positiv, där många som tidigare avstått nu väljer att vaccinera sig.

- Vi bidrar med information på ett sätt som är lättare att ta till sig, säger Fatuma Mohamed, projektledare för hälsoinformatörerna.

Dessutom besvarar vi frågor om var de kan vaccinera sig, eventuella biverkningar, hur de bokar tid – och bokar åt dem om det behövs.

Hälsoinformatörerna utför uppdraget vid sidan av sitt vanliga arbete eller sina studier för att de tycker det är roligt och vill hjälpa till. De har fått utbildning

för att kunna lotsa dem de möter om levnadsvanor, covid-19 och vaccinering.

- Intresset har varit jättestort inte bara från befolkningen, säger Fatuma, utan också från kommuner, olika organisationer och andra grupper.

Även media visar intresse och nästan varje dag får Fatuma cv:n från människor som vill bli hälsoinformatörer.

Projektet inleddes i januari, och efter rekrytering och andra förberedelser kunde informatörerna börja arbeta i mitten av mars. Något slutdatum är ännu inte satt.

- Jag räknar med att vi fortsätter informera om covid-19 och vaccinet så länge det finns behov.

Läs mer om hälsoinformationen på sidan 30.

Fatuma Mohamed

Webbutbildningar

Nivå: Bas

Period 1: 30 augusti–10 oktober

Period 2: 20 september–7 november

Period 3: 25 oktober–5 december

Sista anmälningsdag: En vecka före kursstart

Kostnad: 250 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 300 kr exkl moms

Kontakt: carin.klefbom@sll.se, 08-123 486 86

Ohälsa, migration och trauma

En webbutbildning som ger baskunskaper om hur flykt- och migrantbakgrund ökar risken för ohälsa. Den ges vid tre tillfällen under terminen.

Utbildningen består av sex avsnitt:

- Migration
- Asyl och etablering
- Barn och familj
- Psykisk ohälsa
- Återhämtning
- Samverkan mellan olika samhällsaktörer

Varje avsnitt avslutas med en inlämningsuppgift som våra lärare ger dig feedback på. Utbildningen pågår i sex veckor och tar cirka 25 timmar att genomföra (inga gemensamma seminarier).

För delmål för ST-läkare, se vår webbplats.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för flyktingpatienters livssituation och hur den påverkar hälsan. Kunskap om hur reaktioner på traumatiska händelser kan ta sig uttryck.

På gång: Webbutbildning om samer

Vi ska på uppdrag av Region Stockholm ta fram en webbutbildning för att öka den generella kunskapen om samer bland regionens anställda. Det ska bidra till bättre förutsättningar för god och jämlik vård för denna patientgrupp. Samer är erkända som en nationell minoritet såväl som ett urfolk (enda i Europa). Sedan 2019 är Region Stockholm samiskt förvaltningsområde. Utbildningen har ett unikt fokus på samer i Region Stockholm – "storstadssamer". Från årsskiftet 21/22 kan du ta del av utbildningen på Lärtorget. Kontakt: marja.ek@sll.se

Munhälsa, livsstil och migration

Psykologiskt trauma och tortyr kan synas i munnen – hur påverkar det tandläkarbesöket? En webbutbildning som ges vid två tillfällen under terminen.

Utbildningen lyfter även hur flytt- eller flykterfarenheter påverkar hela människan och vad olika personer väljer att äta och dricka. Finns en gemensam syn på vad som är baslivsmedel och på vatten som den bästa drycken? Och vilken roll spelar trångboddhet för hälsan?

Målgrupp: För dig som är intresserad av hälsa, barns och vuxnas, kopplat till mun och tänder.

Utbildningen består av sex avsnitt:

- Migration
- Asyl och etablering
- Barn och familj
- Tandvård och munhälsa
- Kost och livsstil
- Samverkan

Varje avsnitt avslutas med en mindre inlämningsuppgift som någon av våra lärare ger dig feedback på. Utbildningen pågår under sex veckor och tar cirka 20–25 timmar att genomföra (inga gemensamma seminarier).

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för olika livsförutsättningar utifrån ett invandringsperspektiv. Tips på hur du kan möta dina patienter och hjälpa dem som varit utsatta för tortyr eller andra allvarliga övergrepp.

Nivå: Bas

Period 1: 20 september–7 november

Period 2: 25 oktober–5 december

Sista anmälningdag: En vecka före kursstart

Kostnad: 250 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 300 kr exkl moms

Kontakt: carin.klefbom@sll.se, 08-123 486 86

På gång: För dig som arbetar inom BUP

Tillsammans med BUP tar vi fram en webbutbildning om migration, trauma och psykisk ohälsa. Du hittar den på BUP:s intranät senare i höst – håll utkik där! Kontakt: karima.viksten-assel@sll.se

Översikt utbildningar och nätverk

■ Webbutbildningar ■ Utbildning ■ Nätverk

AUGUSTI

30

30/8–10/10 Webbutbildning: Ohälsa, migration och trauma

SEPTEMBER

20

Kuratorsnätverk

20

20/9–7/11 Webbutbildning: Ohälsa, migration och trauma

20

20/9–7/11 Webbutbildning: Munhälsa, livsstil och migration

23

Rasism, vård och hälsa – en föreläsningsserie

29

29–30 Nationell konferens: Rätten till hälsa och vård för alla

OKTOBER

4

4/10–18/10 Har du koll på tillgången till vård för asylsökande och papperslösa?

4

4/10–2/12 Högskokurs i transkulturell psykiatri – migration, psykisk ohälsa och trauma 7,5 hp

7

ETB-nätverk

12

Vård som inte kan anstå

13

Praktisk användning av kulturformuleringsintervjun

18

Har du koll på tillgång till vård för asylsökande och papperslösa?

20

Psykolognätverk

25

25/10–5/12 Webbutbildning: Ohälsa, migration och trauma

25

25/10–5/12 Webbutbildning: Munhälsa, livsstil och migration

27

Psykisk hälsa, självmord och suicidprevention bland samer: Rapport från ett regeringsuppdrag

---

NOVEMBER

3

Trauma, dissociation och psykos

4

Nätverk om tortyrskador

10

Asylnätverk

18

Nätverk för fysioterapeuter, sjukgymnaster och arbetsterapeuter

---

24

Den nya migrationslagstiftningen och de mänskliga rättigheterna

---

25

Erfarenheter av Kulturformuleringsintervjun i DSM-5

DECEMBER

1

1 och 15 Flyktningvänlig vård

9

9 och 16 Kultur och kontext som en resiliert tillgång

Nätverksträffar

*Våra nätverk vänder sig till yrkesverksamma och studenter.
Träffarna är kostnadsfria och kräver inga särskilda förkunskaper.*

Tid: Måndag 20 september
kl 13.30–16.00

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningsdag:
13 september

Kontakt: elisabeth.bakke@sll.se,
08-1234 69 96

Kuratorsnätverk

Ett forum för dig som möter migranter i ditt arbete som kurator eller socionom. Tema för hösten är den nya migrationslagstiftningen som förväntas träda i kraft i juli 2021.

Det här kan du förvänta dig: Att samtala med kollegor om dina upplevelser och erfarenheter i arbetet.

Tid: Torsdag 23 september
kl 08.30–12.00

Plats: Zoom

Sista anmälningsdag:
17 september

Kontakt: karin.osterback@sll.se
eller jeanette.bjornell@sll.se

Barnhälsovårdsnätverket – SIMON

Tillsammans med barnhälsovården i Region Stockholm driver vi nätverket SIMON för sjuksköterskor i mångkulturella och socioekonomiskt utsatta områden. Här delar du erfarenheter, inspirerar och inspireras av kollegor som också möter familjer på barnhälsovården i dessa miljöer. Nätverket är även till för att ge dig ökad kunskap inom relevanta teman, i höst handlar det om barns utsatthet för rökning. Hur ser den senaste evidensen ut, hur arbetar vi preventivt och hur går vi vidare? Anmälan på vardgivarguiden.se under rubrik Barnhälsovården/utbildningar.

Det här kan du förvänta dig: Nya kunskaper och utbyte av erfarenheter med andra som möter samma patientgrupp.

ETB-nätverk

För dig som möter barn och familjer med migrationsbakgrund i elevhälsans medicinska insats, tandvården eller barnhälsovården. Här träffar du kollegor med intresse för transkulturella frågor, barnperspektiv och barns rätt till hälsa.

Höstens tema är ännu inte bestämt, håll utkik på vår webbplats.

Det här kan du förvänta dig: Nya kunskaper och utbyte av erfarenheter med andra som möter samma patientgrupp.

Psykolognätverk

För psykologer i alla verksamheter som är intresserade av det transkulturella perspektivet.

Höstens tema är HBTQ-flyktingars hälsa. Vi samtalar med psykolog Carl Brunell, verksam i ett RFSL-projekt om HBTQ-flyktingars hälsa. Lyft gärna egna funderingar och frågeställningar från din kliniska verksamhet och diskutera med kollegor.

Vi välkomnar även psykologer från andra regioner.

Tid: Torsdag 7 oktober

kl 13.30–15.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag: 1 oktober

Kontakt: carin.klefbom@sll.se,
08-123 486 86

Tid: Onsdag 20 oktober

kl 13.00–14.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:

15 oktober

Kontakt: mona.lindqvist@sll.se,
08-123 486 81

Tid: Torsdag 4 november
kl 15.00–16.30

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:
28 oktober

Kontakt: mona.lindqvist@sll.se,
08-123 486 81

(Transkulturellt Centrum) eller
frida.johansson.metso@rkh.se,
08-587 516 82

(Röda Korsets Högskola)

Nätverk om tortyrskador

Vill du utveckla ditt arbete med tortyröverlevare? Välkommen till ett nationellt nätverk som ger stöd i frågor om somatiska skador, psykisk ohälsa och tillitssvårigheter.

Vi driver nätverket tillsammans med Röda Korsets nya kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering. På höstens träff visar vi hur primärvården konkret kan stärka sitt arbete med tortyröverlevare. Med oss har vi en läkare, en sjuksköterska och en kurator från Skärholmens vårdcentral som tagit fram en särskild handlägningsrutin för tortyrskadade patienter. De testar dessutom en ny mall för läkarintyg – ett led i arbetet för bättre kommunikation mellan vården och Migrationsverket i de fall tortyröverlevaren också är asylsökande med rätt till tortyrskadedokumentation.

Tid: Onsdag 10 november
kl 13.00–16.00

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:
3 november

Kontakt:
linnea.solden.lindstrom@sll.se,
08-123 486 76 eller

karin.osterback@sll.se, 08-123 486 87

Asylnätverk

En mötesplats för dig som träffar asylsökande i vård och tandvård, vid hälsoundersökningar och i stödsamtal. Du som handlägger frågor relaterade till asylsökandes hälsa är också välkommen att delta.

Höstens tema hittar du på vår webbplats i början av oktober – hör gärna av dig med egna önskemål.

Tid: Torsdag 18 november
kl 13.30–16.00

Plats: Microsoft Teams

Sista anmälningdag:
15 november

Kontakt: carin.klefbon@sll.se,
08-123 486 86

Nätverk för fysioterapeuter, sjukgymnaster och arbetsterapeuter

För dig som möter patienter med migrationsbakgrund inom rehabilitering. Här träffar du kollegor med liknande förutsättningar i det dagliga arbetet som är intresserade av transkulturella frågor.

Höstens tema är ”Att arbeta med tolk – i aktivitet och rörelse”. Deltar gör bland annat personal från Rehabiliteringsmedicinska Universitetskliniken, Danderyds sjukhus.

Det här kan du förvänta dig: Möjlighet till nya kunskaper och utbyte av erfarenheter med andra som möter samma patientgrupp.

Råd och stöd

Vi hjälper dig när du har frågor kring patienter med flykt- eller migrationsbakgrund. Alla frågor är lika välkomna och vår hjälp är kostnadsfri.

Dina frågor kan till exempel handla om:

- Migrationens påverkan på hälsa
- Kulturmöten och arbete med tolk
- Bedömning och behandling av traumatiserade patienter som exempelvis upplevt tortyr
- Patientens rätt till vård, inklusive tandvård, beroende på juridisk status

Rådgivning

Prata med oss när du har allmänna frågor eller funderingar om det transkulturella perspektivet.

Konsultation

Har du frågor om specifika patientärenden? Vi erbjuder konsultationssamtal, det vill säga en fördjupad insats, individuellt eller till multidisciplinära yrkesgrupper.

Handledning

Handledningen ger dig tillgång till ett transkulturellt helhetsperspektiv som underlättar bemötande, bedömning och behandling av patienten. Du kan få handledning individuellt eller i grupp och vi kan ses vid enskilda tillfällen eller kontinuerligt.

Kontakt: mona.lindqvist@sll.se,
070-341 83 04

Ring, mejla eller boka ett möte via Inera som du når på SLSO:s intranät Insidan: sök på "Inera".

Kompetensutveckling på arbetet

Kostnad: 1 500 kr/halvdag,
3 000 kr/heldag, exkl moms

Kontakt: joakim.lindqvist@sll.se,
08-123 486 83 eller
carin.klefbon@sll.se,
08-123 486 86 (tandvårdsfrågor)

Du kan få kompetenshöjning inom området migration och hälsa på din arbetsplats. Alla insatser utgår från er verksamhet och de behov ni har.

Pedagogiken ger stort utrymme till dialog och utbyte av erfarenheter mellan dig, dina kollegor och oss utbildare. Upplägget vänder sig till hela personalgrupper. Planeringen gör vi tillsammans.

Förslag på innehåll:

- Baskunskaper om asyl och migration och dess betydelse för hälsa och munhälsa hos barn och vuxna.
- Olika perspektiv – har kultur någon betydelse i mötet mellan patient och vårdpersonal?
- Begreppet ”vård som inte kan anstå” och vår skyldighet att ge vård till patientgrupperna papperslösa och asylsökande.
- Kultur, kontext och psykiatrisk diagnos och bedömning utifrån kulturformuleringen i DSM-5.
- Att identifiera posttraumatisk stress (PTSD).

Målgrupp: Alla verksamheter inom hälso-, sjuk- och tandvård.

Kompetensutveckling via korta föreläsningar

Samla dina kollegor för en kortare föreläsning - kanske i samband med planeringsdagar eller på en arbetsplatsträff. Samma möjligheter finns för organisationer och arbetsgrupper utanför vården. Kostnadsfritt för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga enligt överenskommelse.

Metodutveckling på arbetet

Vill du och dina kollegor utveckla de metoder ni använder i det kliniska arbetet med patienter med migrationsbakgrund? Kanske ni vill se över metoderna utifrån transkulturella aspekter? Då kan vi stötta er.

Tillsammans diskuterar vi era kliniska frågor, kartlägger användbara metoder och hur de kan utvärderas.

Vi kan också hjälpa er implementera kulturformuleringen i DSM, det regionala vårdprogrammet för PTSD och andra metoder som kan passa era patienter.

Målgrupp: Alla verksamheter inom hälso-, sjuk- och tandvård.

Kostnad: Kostnadsfritt
Kontakt: mattias.strand@sll.se,
08-123 486 92

Hälsokommunikation till nyanlända och andra migranter

Kontakt: haibe.s.hussein@sll.se,
08-123 486 74

Kostnad och bokning:
Se vår webbplats

Vi ger hälsokommunikation på arabiska, farsi, dari, lätt svenska, somali och tigrinja.

Hälsokommunikatörerna med tvärvetenskaplig hälso- och sjukvårdskompetens har i uppdrag att främja hälsa och förebygga ohälsa bland nyanlända och andra personer med migrationsbakgrund.

Vi vänder oss till kommuner i Stockholmsregionen, där alla verksamheter kan boka hälsokommunikation till sina invånare med migrationsbakgrund utifrån de behov som finns. Det gäller såväl ungdomar som vuxna. Utbildningarna – fysiska och digitala – genomförs i grupp i dialogform och på deltagarnas eget språk.

Även Region Stockholm kan boka hälsokommunikativa tjänster av oss. Dessutom utbildar vi personal i kommunerna och regionen som vill ha mer kunskap om migranternas hälsa och migrationsprocessens inverkan på somatisk och psykisk sjukdom.

Vid sidan av vårt ordinarie folkhälsoarbete gör vi under pandemin särskilda insatser. Sedan mars 2020 bemannar vi en nationell telefonlinje för nyanlända och andra med migrationsbakgrund. Här svarar vi på allmänna frågor om covid-19 på arabiska, somali, dari, farsi, amarinja, tigrinja och ryska. På samma tema når vi även målgruppen via våra webinarier och föreläsningar på flera språk. I frågor som rör covid-19 samarbetar vi dessutom på olika sätt med myndigheter och organisationer inom regionen.

Kultur- och språkpassade hälsofrämjande insatser till barnfamiljer

Våra kultur- och språkpassade insatser ska främja hälsosamma vanor och bidra till minskad övervikt och fetma hos gravida och barn bland nyanlända och andra med migrationsbakgrund.

Stödet består av fyra delar:

Individuellt stöd till gravida och föräldrar

Föräldrar och blivande föräldrar får hälsofrämjande, individuellt stöd på modersmålet. Stödet kan exempelvis innebära möten på mottagningen, telefonkontakt, hembesök, videomöten och chatt via Alltid Öppet, promenader och koordinering av vårdkontakter.

Handledning, konsultation och föreläsningar för personal

Vi ger dig som personal stöttning i att samtala med föräldrar och gravida om hälsosamma vanor på ett individanpassat och kulturflexibelt sätt.

Områdesstöttande aktiviteter

Aktiviteterna syftar till att stärka hälsosamma vanor i närområdet. De kan vara i form av föreläsningar om hälsosamma vanor för föräldrar på öppna förskolan, samverkan med stadsdelen eller kommunen, stavgång, promenadgrupper eller butiksvandringar för gravida och föräldrar.

Anpassat material

Vi utvecklar och implementerar nytt anpassat material för att stötta hälsosamma vanor, som till exempel ”Meny/agenda i bilder”, ”Mata med nappflaska på rätt sätt”, ”Mjölkbilden”, ”Sockeraffischen” och ”Öka-Byt ut-Minska”. Materialet finns tillgängligt på vår webbplats tillsammans med våra populära föreläsningar för föräldrar kring olika hälsoteman på svenska, engelska, ryska och arabiska.

Målgrupp: Mödrahälsovård, barnhälsovård och andra verksamheter som riktar sig till barn i åldern 0–6 år.

Kontakt: maria.bramsgard@sll.se,
072-241 98 45

Kostnad: Kostnadsfritt för både familjer och personal

Stödet erbjuds på:

- Arabiska
- Armeniska
- Engelska
- Kurdiska (flera dialekter)
- Ryska
- Svenska och lätt svenska
- Syrianska
- Turkiska

Hälsoinformation om covid-19-vaccinering

Kontakt: fatuma.mohamed@sll.se,
070-279 85 50

*Våra hälsoinformatörer möter allmänheten på plats i deras när-
område för att berätta om vaccin och vaccinering mot covid-19.*

Målgruppen är främst personer som behöver hjälp med svenska språket och att förstå myndigheternas rekommendationer. Hälsoinformatörerna, som utöver svenska talar minst ett språk till, ger muntlig såväl som skriftlig information.

Vi arbetar på uppdrag av hälso- och sjukvårdsförvaltningen i Region Stockholm. För att nå målgruppen samarbetar vi med kommuner och stadsdelar, men också föreningar, trossamfund och vårdcentraler och rör oss lokalt i de områden vi verkar.

Informatörerna är lekmän som fått grundläggande utbildning om covid-19, vaccin, vaccinering och hälsosamma levnadsvanor, och vars kunskaper regelbundet uppdateras. Personer som har mer fördjupade frågor hänvisar informatörerna till den nationella telefonlinjen om covid-19 eller 1177 och Folkhälsomyndigheten, där det finns information på flera språk.

Ladda ner eller beställ material från vår webbplats

Ladda ner:

- Studiehäftet Migration, psykisk ohälsa och trauma
- Studiehäftet Hedersrelaterat våld och förtryck

Beställ:

- Studiehäftet Migration, psykisk ohälsa och trauma
Upp till tio exemplar utan kostnad, därutöver
50 kronor per exemplar exkl moms

Solnavägen 4, 10 tr
113 65 Stockholm
www.transkulturelltcentrum.se
Telefon: 08-123 486 80
E-post: tc@sll.se